

INUIT ATAQATIGIIT

Inatsisartuni

UKA 2018/191
11.10.18
Aqqaluaq B. Egede

Akissarsianit akileraarutit pillugit Inatsisartut inatsisaata allanngortinneqarneranik Inatsisartut inatsisaat nr. .xx, ulloq xx.xxx 2018- imeersoq.

(Aningaasaqarnermut Naalakkersuisoq)

Ukiorpanngortuni Inatsisartut ataatsimiinnerini aamma Inatsisartut ataatsimiititaliaanni sulisarnitsinni misissuiffigineqarlunilu oqallisaasimasoq, tassalu akunnermiliuttoqarluni aningaasanik iluanaarniartarnerup akiornissaa siunertaralugu Naalakkersuisut timitaliinissamik suliaqarsimammata Inuit Ataqatigiinniit iluarisimaaratsigu oqaatigissavarput.

Inuiaqatigiittut pisuussutitta aamma nunarsuatsinni niuernikkut annertuumik sunniuteqarnerat, siunissamilu sunniuteqaleriartuinnarnissaannik anguniakkatsinnut siunnersuut pisariaqartuusoq isumaqarpugut. Pissusissamisuumngilaq inuiaqatigiit sinnerlugillusooq avammut niuernermik ingerlataqartut akileraarnaveersarneq aqquutigalugu aningaasanik iluanaarutissaminnik annertusaasarneq nalinginnaasutut atuussimassappat.

Allanngortoqartariaqarpoq. Allanngortoqassappallu Inatsisiliortut, Naalakkersuisut aammalu inuussutissarsiortut suleqatigiinnermikkut inuussutissarsiortut aningaasarsiornikkut suleriaasiisa naapertuunnerpaamik pissusissamisoortumillu nutarteriffigineqarnissaat anguniartariaqarpaat. Imaassanngilarmi naalakkersuinikkut suliallit aalajangersaassasut nunatsinni inuussutissarsiuteqartut, pingaartumillu nunatta avataanut niuernermik ingerlataqartut aningaasarsiorterannut innarliisoqassasoq.

Nunatta avataanut niurneq suliffeqarfinnut ingerlatseqatigiiffinnullu akilersinnaasumik ingerlasariaqarpoq, aamma suliffeqarfinnik inerisaanissamut akissaqartoqarnissaa qulakkeersimaneqartariaqarpoq. Pisariaqarteqaagut suliffeqarfiit suliffissanik ataavartunik pilersitsisinnaasut patajaassuseqarlutik aningaasarsiornermik attassisut. Suliffissaaleqinerulli nalaani ingerlatseqatigiiffiit suliffeqarfiillu suliffinnik ataavartunik ikilisaasinnaanerannut Inatsit aqquutissiuussisuunnginnissaa qulakkeerseqartariaqarpoq.

Inuit Ataqatigiinniit iluarisimaarparput inatsisissami sikumik imermillu niuernermik tunngaveqartumik ingerlatsisinnaanermik oqilisaassisinnaanissaq Naalakkersuisuniit ilanngullugu eqqumaffigineqarsimammat. Taamaakkaluartorli sikumik imermillu nunatta avataanut niuernerup aallartikkusoqisatta Naalakkersuisuniit qanoq pilersaarutitigut inerisaanerup killiffeqarsimanerata ilisimatitsissutigineqarnissaa kissaatigaarput.

Inatsisiliornikkut periarfissiineq kisimi naammangilaq, timitaliisoqartariaqarpoq. Neriutigaarput tamanna Naalakkersuisuniit ilungersuullugu suliarineqarsimassasoq. Taamaassimappallu Naalakkersuisut Inatsisartunut nassuiaateqarnissaat kaammattuutigaarput.

Soraarnerussutisianik katersaqartarneq pillugu SISA-p "tikkuasimanera" Inuit Ataqatigiinniit maluginiarparput. Isumaqaarpugullu Inatsisartut siunnersuut una ataatsimiititaliamut ingerlatissappassuk pinngitsoorani SISA-p tusarniarneqarnissaa isumagineqassasoq. Pappilissatigut naqitatigullu isummersoqatigiinnerit kisiisa ingerlannagit oqaloqatigiinnikkut aamma paaseqatigiinniarnissaq pisariaqartarmat. Naak suliasami matumani Naalakkersuisut soraarnerussutisiaqartunut atugassarititaasut pillugit iliuuseriniagaat paasilluaraluarlugit suliasami matumani annertuumi Inatsisartut akuutitsilluarnissaat Inuit Ataqatigiinniit qulakkeerusupparput.

Suliffeqarfiit annerusut, 250-inik amerlanernilluunniit sulisoqartut naatsorsuutitigut 125 mio. kr.-inik imaluunniit 250 mio. kr.-inik amerlanerusunik kaaviiartitaqartunut annertunerusumik nakkutilliinissamik, aammalu piumasaqaatinik sukannernerusumik atuutsitsiniarneq pillugu kattuffiit tusarniaaffigineqarnissaat pisariaqartoq naqissuserumavarput. Inatsisit piffissami sivisuumi atuuttussatut qularnaarneqassappat sapinngisamik kukkuluttorsinnaanerup minnerpaaffimminiinnissaa soorunami anguniagassaavoq. Tamannalu isumagineqassasoq Inuit Ataqatigiit inassutigaarput.

Akunermiliuttoqarluni iluanaarniarsinnaanerup millisarnissaa killilernissaaluunniit anguneqassappat suliffeqarfiit mikinerusut immikkut inatsimmi isiginiarneqarnerat iluanaarniarfissamik nutaamik ammaassisuussanngippat eqqumaffigisassat annertusinnaapput. Imaassanngilarmi suliffeqarfissuit suliffeqarfimmik mikisumik akunermiliuttoqarnermikkut aningaasanik iluanaarfiusinnaasumik nutaamik aqqutissiorsinnaanerat nutaaq pilersinneqassasoq. Tamannalu Naalakkersuisuniit qulaajarneqarsimansoq apeqqutit akineqartussanngorlugi oqaaseqaat iluatsillugu ingerlatipparput. Neriulluta apeqqut qulaajarneqarsimassasoq.

Erseqqissassavarput inuussutissarsiutit nunatsinniittut akunermiliuttoqarlutik iluanaarniartarnerat aammalu akileraarnaveersaarnissamik siunertaqarluni ingerlatseriaaseqarnerat akiorniarlugi sulineq Inuit Ataqatigiit ingerlatseqataaffigisimagatsigu. Tamannali isumaqanngilaq ingerlatseqatigiiffiit suliffeqarfiillu niuernikkut ingerlatsiniarnerannut innarleeratarsinnaanermut apeqqut eqqarsaatitsinniitngikkipput. Mianersiortumik sulisoqartariaqarpoq. Qulaaniit

aalajangersaaginnarani inuussutissarsiortunik akulerusimatitsisoqarnissaa pingaaqaq, isumagineqartariaqarporlu.

Suliffeqarfiit assigiinngitsut assigiimmilli piginnittoqartut akunnerminni aningaasanik ingerlatseriaatsimikkut nunatsinnut aningaasanik tutsitsinaveersaarnissaminnut periarfissaat sapinngisamik minnerpaaffissaminiinnissaa anguniagassaavoq. Tamatta tutsuiginartumik ingerlatsisoqarnissaa soqutigaarput, qularnanngitsumik aamma inuussutissarsiortut tamarmik soqutigaat. Inatsisilli periarfissiippata aamma soorunami suliffeqarfiup soqutigisassaraa aningaasanik iluanaarutigisinnaasat annertunerpaanissaat.

Taamaammat pingaaruteqaqaat inatsisiliornikkut peqqissaartumik suliap isumagineqarnissaa. Naalakkersuisut Inatsisartullu aamma susassaartut ilisimasaat sapinngisamik annertunerpaamik suleqatigiissinnissaat innersuussutigalugu, siunnersuutip Inatsisartut aningaasaqarnermut ataatsimiititaliaani aammalu Inatsisartut Inuussutissarsiornermut Ataatsimiititaliaannit suleqatigiissutigineqarnissaa kaammattuutigaarput.

Taamatut oqaaseqarluta Inuit Ataqtigiinniit siunnersuut Inatsisartut ataatsimiititaliaani taasatsinni suliassap suliarineqarnissaa innersuussutigaarput.

Siunnersuut pillugu suleqataanissatsinnut Inuit Ataqtigiit qilanaarpugut